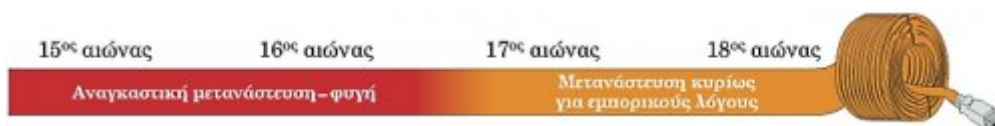

02.06 Οι Έλληνες των Παροικιών και των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών

Ποιοι λόγοι υποχρέωσαν πολλούς Έλληνες να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους κατά την τουρκοκρατία ;

Κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας πολλοί Έλληνες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τον τόπο τους. Οι αιτίες ήταν διαφορετικές και έγιναν σε δύο κύματα :

15ος και 16ος αιώνας : Υποχρεωτική μετανάστευση εξαιτίας των διώξεων των Τούρκων με προορισμό κυρίως την Ιταλία και άλλα μέρη της Δυτικής Ευρώπης.

Οι περισσότεροι πρόσφυγες κατάγονταν από νησιά (Κύπρος, Κρήτη) ή παραθαλάσσια μέρη (Μονεμβασιά, Μάνη, Ναύπλιο, Ήπειρος). Εγκαταστάθηκαν κυρίως σε παραθαλάσσιες πόλεις της Ιταλίας καθώς και σε άλλα μέρη της Ευρώπης, ιδρύοντας **παροικίες**. Οι Έλληνες μετανάστες εξασκούσαν συνήθως το επάγγελμα του στρατιώτη, του ναυτικού, του τεχνίτη, του εμπόρου, του αντιγραφέα χειρογράφων καθώς και του δασκάλου σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

17ος και 18ος αιώνας : Ηθελημένη μετανάστευση για οικονομικούς λόγους με προορισμό τον Εύξεινο Πόντο, τα Βαλκάνια και την Κεντρική Ευρώπη.

Εγκαταστάσεις Ελλήνων έχουμε στις πόλεις απ' όπου περνούσαν τα καραβάνια εμπορευμάτων που έρχονταν από τον ελληνικό χώρο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας

Την ίδια περίοδο, Έλληνες από τον **Πόντο** μετακινήθηκαν στον **Καύκασο** και την **Κριμαία** ιδρύοντας παροικίες, με γνωστότερη την **Οδησό**.

Οι Έλληνες από τη Μακεδονία εγκαταστάθηκαν κυρίως στη **Βιέννη**, την **Τεργέστη**, τη **Σερβία** και την **Ουγγαρία**, όπου ασχολήθηκαν με το εμπόριο βαμβακερών, δερμάτων, χαλιών και άλλων ειδών.

Αρκετοί Έλληνες δραστηριοποιήθηκαν στις **παραδουνάβιες ηγεμονίες** (τη **Βλαχία** και τη **Μολδαβία**) επειδή οι **ηγεμόνες** αυτών των αυτόνομων περιοχών ήταν **Φαναριώτες**.

Τι ήταν οι παροικίες ;

Οι Έλληνες όταν μετανάστευαν, προτιμούσαν την εγκατάστασή τους σε περιοχές όπου υπήρχαν κι άλλοι Έλληνες.

Πρώτο μέλημα στη νέα τους πατρίδα ήταν η **ανέγερση ναού**, για να τελούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και η **σύνταξη** καταστατικού, για τον τρόπο οργάνωσης της κοινότητάς τους. Στο καταστατικό αναγράφονταν οι σκοποί, η οργάνωση, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών της κοινότητας. Με την πάροδο του χρόνου **χτίστηκαν μοναστήρια αλλά και κοινοτικά σχολεία**, όπως το Φλαγγινιανό Φροντιστήριο στη Βενετία.

Οι Έλληνες μετανάστες **φρόντιζαν για την έκδοση ελληνικών βιβλίων, περιοδικών και εφημερίδων**.

Δημιουργούνταν έτσι σιγά - σιγά μια **παροικία** Ελλήνων στην περιοχή αυτή.

Ποιοι ήταν οι Έλληνες της Διασποράς ;

Οι Έλληνες των παροικιών ονομάζονταν αλλιώς Έλληνες της Διασποράς. Παρ' ότι ζούσαν στο εξωτερικό **δεν ξεχνούσαν τον τόπο τους** και με τα πλούτη που απέκτησαν, **ενίσχυαν οικονομικά τα ελληνικά σχολεία στις τουρκοκρατούμενες περιοχές** και κατασκεύαζαν πολυτελείς κατοικίες στους τόπους καταγωγής τους (π.χ. στη Σιάτιστα, την Καστοριά, την Κοζάνη, τα Ζαγοροχώρια και τα χωριά του Πηλίου), τα λεγόμενα αρχοντικά.

Από τους Έλληνες των παροικιών ξεκίνησε κατά τον 18ο αιώνα η πνευματική αναγέννηση του υπόδουλου έθνους.

Γλωσσάρι

Καραβάνι : Ομάδα ανθρώπων, συνήθως εμπόρων, που ταξιδεύουν μαζί.

Καταστατικό : Ο γραπτός κανονισμός που καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της παροικίας.